

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Discursus Prædicabiles, Sive Viridarium Sacrarum Concionum

Paoletti, Agostino

Coloniae, 1677

Pars Prima. Et Dominus quidem Iesus.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55660](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55660)

P A R S P R I M A .

Et Dominus quidem Iesus.

I. Affectum immensum, quo filius Dei suos discipulos prosequabatur, variis occasio- nibus, ac praesertim in Olivarum horto, dum exi- guo spatio temporis, & minori distantia loci ab- ire debuit, & quando viscera sibi crepare sensit, demonstravit. Sacer Evangelista his verbis rem describit: *Abiit ab eis quantum iactus est lapis; & causa est, quia divelli non potest amans ab eo quem amat.* Vel ut alter scripsit, *Ad eo Christi cor erat stricte nexu amara unitum cum Apo- stolo, ut ferre viscera dimittens per modum evulsus ab eis recessit.* Si tantus fuit amor Christi, cur tam procul abire in caelum ab his dimoveatur? o quantis cupidis exuberasset, si continuo praesentia magistri potiri potuissent? ventos persecu- tionum cessassent flatus suaves coelestium favo- rum, crudelitatem tyrannorum putassent ama- bilem, impietatem carnificum tolerabilem, om- nem mundanum amorem dulcem, omnes cal- amitates hujus vitae infelicis leves non secus, ac ipsi milites Alexandri, qui ipso praesente, *nec hostes nec arma timebant, exultassent.* Ergone mi- redemptor, tuum gregem in erupos desertis, ac ad verticem parathi ovaturus ascendis? Hinc quin- cum meo Divo Thoma Villanovano a te quam submissimè possim, hupulce rei causam exqui- tam, omittere nequeo. *Dic mihi o gloria mea, ubi amor tuus, ubi pietas, ubi viscera illa charitatis sta- grantia? haec ne cura gregis? haec ne sollicitudo tuo- rum? filios tuos miseros, & arduos in hac lachry- marum valle relinquis, & solus ad regni solacia va- dis?* Et tu ipse dum is abitum tuum significasti, eos in corde repleti, vado ad Patrem, tristitia im- ple vit cor eorum: & ut scribit Divus P. Augusti- nus: *Ascensum se dixit ad Patrem, & contristati sunt, quod eos corporali formâ desereret.* Nunc si di- xit, *Dulcia mea, esse cum filiis hominum, cur eos deserit? si promittit se cum his mansurum usque ad consummationem saeculi, cur hodie ab his secedit?* Evangelista Joannes, si unquam eos amavit, id in fine fuisse dixit. *In finem dixit eos: sed quo- modo hoc sit verum, cum verum sit, quod dicitur, non potest amans ab eo, quod amat? o prodigia? o portenta: quando minimo amore ergo eos si- gnat viderit, tunc maximo erga eos ferret, quod a terra ad caelum tendit, discipulos deserit, ac ad Patrem se confert, idrotum ex amore, quos eos*

prosequitur, dum nihil aliud, quam eorum ho- num spectat, provenit. Et si vellet caelis itale descendit, ac nostri ergo caelos repetit, qui pro- nos (ait Divus Thomas Villanovano) *venit, ut propter nos rediret; nos illi adveniens causa, nos illi sa regressus: sic utique nobis expeditur, sic optat, ut ut citò rediret; Ac modo, in concilio jam- nitent exhibuit, totus nos, & nos in nos pro- exponit.*

4. Plura hodie prodigia patra facta: ita hac Ascensione secuta sunt tri multa miracula. Sed inter alia hoc fuit praecipuum, quod fuit. Dei, dum abiturus in caelum pedes super Olive- rum elivum collocavit, eorum vestigia, quae in- annosa tempora, nec interperies aens, accep- vorum temeritas, quae e tenet effluore abire- rare voluerunt, hodie dum usque indelebiter- severant, in terra reliquunt. Hae Propheciae- galis praevideos dixit. *Adorabimus in loco ubi pa- ruit pedes ejus.* Hic textus ad litteram deseri- nempe Olivarum elivo e quo caelos subit, ac- quo loco adhuc apparet vestigia pedum Christi, a- telligitur. Idem sanctus Senex Zacharias et var- ciatius, *stabunt pedes ejus in die illa super mon- tem Olivarum.* Et hodie dum usque quantos- vis ab equis, ac plantis exercitus, qui in ma- caltra fixit, dum Titus Soliman oedibit, cin- genter, oblitari debuerit, ut nec manum, vestigium apparere debeat, conlevarunt, & ve- dentur. Nunc si quam prodigiosus fuerit, de- mons ob vestigia plantarum a filio Dei factis- preffa cognoscere velimus, Ac iam, ac propitia- ritum, quae in illa servabatur, hic vestigia con- feramus. Quale fuit hoc propitiatorum in illud tabulam fuisse auream quae scabellum Dei dicebatur asserunt. Sic Abulensis, *scabellum pe- dam Dei non erat nisi in sancto sanctorum, & quod dicebatur ibi Deus esse.* Ac super hoc Deum apper- ruille, & cum sacerdotum locorum dicant, hodie vera non erat Deus, sed corpus ex aere formatum, & quod Angelus oracula dabat, fuit; super propitia- torum (ita scribit Abulensis) *erat quoddam cor- pus formatum ex aere, in quo Angelus quaedam ve- serbat verba, respondens quaestiones propitia- sacerdotum ingredientium, & non erat Deus ille, qui in quae- quebatur.* Et nihil fecit Hebraei locum laudate- te, ac veneratione prodigiosum non habere- runt; Porò, an non milites mons Olivae propi- giosior? Et propitiatoris? & ne pollet quis necque ip- eum esse Dei scabellum, & sic adoratum esse, de- deserit, non propitiatorum, sed ei pedum suorum, a- vestigia impressit. *Adorabimus in loco ubi sta-*

Luc. 22. cap.

Didac. stella in cap. 21. Luc.

§ Thom. a Villano. Cons. 2 de Ascens. fol. 209. col. 1.

§ Aug. Tom. 20. serm. 177. de Temp. c. 4. de Ascens. fol. 214. E. col. 1. Prov. 8. Matt. 28. Ionna. 13.

rones pedes eius. In illo apparebat Angelus affu-
 mens corpus actuum, in hoc Deus impressus cer-
 nitur: & quanto Deus est mirabilior Angelo,
 quanto magis Oliveti propitatio stupendior est.
 Hinc forte Ecclesia hoc mysterium velut admi-
 rabile celebrandi anam sumptit. *Per admirabilem
 Ascensionem tuam.*
 Quod aliquis omnem operam imagina-
 blem impendat, ut omnia adversa, quae sibi
 occurrere possunt, evadat, veluti egit Aeschylus
 Philocephus, ut morti sibi vaticinata se subdu-
 ceret, illi mihi rati videtur. Et si postea adversis
 humanis subactis affidis instat ab incantatori-
 bus vocata per voluntatem repugnantem se
 exhibeat, facillime crediderim, cum nil sit
 quod contradicat. Quod alius praeterita sit,
 quod ad summum verticem honorum, excellen-
 tiam, commodorum, sepe aspexit, cum id
 carnalium inclinationi sit conforme, nemo diffi-
 cultate crederet, & si postea ab adversa fortuna
 non frustratus se male contentum praebet, faci-
 lissime mihi persulfum habeo: sed si demum
 contrarium inveniant, an non jure pra-
 sapere libra comprimam, oculos attollam?
 quoniam; quia hoc opus magis prodigiosum,
 quam naturale foret. Et revera in solo Deo ex-
 pectanda id demonstrat; Modus, quo verbum
 carum ad impurum de caelo descendit, & quo-
 modo postea triumphaturum astra repetit, con-
 sideratione dignum est. Symbolum Apostolorum,
 dum de modo loquitur, quomodo in terram
 hominem induitur, ac nostras personalitates,
 dolores, injurias, alapas, clavos, flagra, spinas,
 crucem, & mortem assumpturus filius Dei venit,
 ad *Descendit de caelo*: Et ipsemet de se dixit, *de-
 scendi de caelo, non ut faciam voluntatem meam,
 sed voluntatem eius qui misit me. To descendit actio-
 nem motu, ac virtute propria factam denotat.*
 Mode eum spontanea materias nostras suscepisse
 deducit, *usque ad, veta sunt Divi Thomae a Vil-
 la Nova, formam ferri, usque ad alapas, usque ad
 unguis usque ad flagella, usque ad verbera, us-
 que ad mortem.* Sed dum sacra Scriptura de ejus
 ascensu dixerant: *Assumpsit est in caelum.* San-
 ctus Lucas ait: *fervatur in caelum.* Actus Aposto-
 lici habent: *elevarius est!* semper in passivo. Et
 alibi, verum sit, quod scanderit virtute propria,
 nihilominus facti Evangelistae dum asserunt, *af-
 sumpsit elevarius, fervatur,* cum virtute aliena
 potestatem, ac si vi captus, ac sublimatus esset, vel-
 le dicere videntur. Quid ergo? dum vi rapiatur?
 an sponte carceratus? & meo sensu contrarium

demonstrare debuissent, hoc est, dum de caelo no-
 stras calamitates suscepturus descendit, cum con-
 tra voluntatem descendisse, quia nemo malum
 voluntarie appetit, dicere debuissent; & contra
 die Ascensionis, dum jubilis caelestibus fruiturus,
 ad dextram patris aeterni sessurus erat, ab his ejus
 Ascensio spontanea, ac velut propria virtute
 generata exhiberi debuit. Ecquis in valedi-
 cendis miseris hujus mundi jam jam ad perenni-
 a gaudia subvehendus se inertem ostenderet
 Ego hic nil aliud, nisi quod filius Dei hanc
 actionem in teatro mixta ascensionis instar alia-
 rum jactabundam percurrere voluerit, respon-
 dere non scio. Nam potius cum hominibus agere
 in terris, quam in caelo, dextram Patris cingere,
 delectari videbatur. Ut ita dixerim, libentius
 nobiscum inter adversa terrena, quam in vertice
 supernarum voluptatum degebat: *Sic amice Celin Iud.
 peregrinabatur in terra inter homines ingrattissimos, in Iudice.
 ut in caelo diceretur inquitinus peioris, patris. Non Conc. in
 se felicitate orbare, ac se miseris, doloribus, die Ascens.
 afflictionibus dare, res est mira.*
 6. Propheta feratus veri Messia ascenden-
 tis successus, & speciatim ejus ingressum per
 portas gloriosas caeli praevidens dixit, *Attollite Psalm. 23.
 portas principes vestras, & elevamini porta aeterna-
 les, & introibit Rex gloria.* Hunc textum Christo *Rabbi Sa-
 in suo ascensu ad portas paradisi pertingente sacri muel Ma-
 Iote pretes, etiam ipsi Hebraei ut Rabbi Sa- roch, lib. de
 muel Marochianus intelligunt; & esto nonnulli Adven.
 per profopopejam portis templi Salomonici, Mess. c. 13.
 dum Atea iis inferenda erat, eum applicant; ni-
 hilominus, *Solidus, veriusque accipiunt Catholi- Lori ibid.
 si de Christo caelum ascendente.* Nunc quod ista *fol. 423.
 portae aperiantur, cum antea semper occlusae fue-
 rint, ac nulli parverint, non est quod objiciam.*
 Sed quod dicat, *Elevamini,* pro quo substituit
 Graecus, *anfyro,* non capio: Ac si diceret; haec por-
 tae nimis angustae sunt, eas dilatare non sufficit,
 ut redemptor triumphans expeditius cum suo
 comitatu ingredi possit, *Auferte portas principes Joann.
 vestras: & ut exponit quidam modernus scriptor, Bapt. Fio-
 vos porte a postibus elevamini, evulsaque a cardis lenus ibid.
 nibus adstanti Regis ingressum referamini.* Sed dum *fol. 85. A.
 in terra descendit, annon per eandem portas tran-
 sivit? annon idem ipse erat Deus? tunc non move-
 bantur, at nuac non sufficit eas a magis referate,
 sed tota iter, ut Rex gloriae intrare possit, amoveri
 debent.* Divus Ambrosius responderet; *non unus S Ambros.
 homo, sed totus in omnium redemptore mundus in- cap. 4. de
 trabat.* Doctrinam tanti Doctoris rector, nihil *fide col. 1.
 ominus, si per mundum animae, quae cum associa-
 baat**

Ascensio
 Christi
 27

bant, intelligantur, cum illæ sint spirituales, portas oclusis, uti etiam Christus gloriosus fecit, eas ingredi potuisse dixim. Quomodo ergo *Auferat portas? Audite Divum Hieronymum, Antioche, seu levate; Pulchre levati subentur portas, Et in sublime erigi: siquidem iuxta dispensationem carnis, & mysterium, & victoriam crucis, major regreditur ad caelos, quam ad terras venerat.* Agendum, hincanimo fislite. Annon ad nos veniens erat idem Deus, qui & nunc redit? absque dubio. Deus seipso crescere, nec aliquo genere quantitas, virtutis augeri potest. Quomodo ergo potest dicere Divus Hieronymus, *Major regreditur ad caelos, quam ad terras venerat? An forte propter humanitatem assumptam? & quam magnitudinem ille recipiat, qui tantus est, ut omnis augmenti sit incapax? & quomodo autem divinitatis à plumbo, aut terra nostræ eatu mortalis augeri possit hic N. stupor hujus factofancti mysterii se prodit: Ille Deus, qui optimus est melior, maximis est major, qui augmentari nequit, solum in ascensione seipso major factus videtur. Major regreditur ad caelos, quam ad terras venerat.*

7. Hanc doctrinam Divi Hieronymi nunc cum illo, quod idem David in eodem Psalmo subjungit, conferamus. Debellatore mundi, peccati, Dæmonis, aniam empyreij jam ingreßuro, cum spiritus Angelici portas referat, imò totaliter amoveri, ut aditum Regi gloriæ præbeant: *Ei introibit Rex gloriæ; peceperunt illico in felici illa patria hæ voces, quis est iste Rex gloriæ? reboarunt. Hic obstupet. Ergone ab his beatissimis manibus Deum non agnosci credam? Annon eum perentiter vident, ac videbunt? Imò; nam cum beatitudo consistat in visione Dei, alias beati non essent. Qui ergo sit, ut eum non agnoscant dum dicant: quis est iste Rex gloriæ? an forsitan, quia incarnatus nostram humanitatem induit, quæ instar velarii divinitatem tegebat, ut eam noscete non possent? id non videtur verissimile, quia jam humanitatem eum sciebant, & ut ait sanctus Valentinorum Antistes, nisi prior calos penetrasset, nemo sanctorum usque in finem sæculi illius intraret. Unde nil aliud, quam eum esse filium Dei facio nostræ mortalitatis amictum concludere poterat. Cur ergo interrogant, quis est iste Rex gloriæ? Lyranus Angelos non quæ fuisse, sed stupore defixos, & quasi attonitos hæ fuisse, respondet. *Quis est iste Rex gloriæ? admirativè dicitur. Et noscitur Divus Pater Augustinus. Pater admirans a 6 col. 1. B. natura mortalis, & querit, quis est iste Rex gloriæ?**

8. Deum semper esse potentissimum, non est dubium. Sed hodie Angeli in hoc ingreßu stupore invaduntur, quia naturam humanam supra choros Angelorum creclam, & terram, quæ formatum est corpus humanum, superæpyreum sublimari, videntur. Et nonne hi stupores sunt inauditæ? quis est iste Rex gloriæ, ubi fignificatur Angelorum Hierarchia, admiratur virtutem hujus Regis super omnes Angelos ascendit. Et rto, Christum verum filium Dei, & Regem gloriæ agnoscerent: *Attamen indicant, uno fieri sine totius natura magna admiratione, quæ ita terrenum corpus supra omnes celestes spiritus cum imperio conscendat, & se exaltet ad tantum modo terra supra caelum. Et dum hodie portu radit, quam Adam suo peccato occiderat, Christus ingreßent referat, sanctus Augustinus ad ejus ingreßum nos excitat. Ecce iam portas per quas clauserat Adam: claustrum quod calos vitas infecerat, reparatum est: si quis se ad Christum tenuerit, & unius substantia Patrem, & filium, & Spiritum Sanctum confessus fuerit, ut januas per ipsum securus intrabit.*

9. Quam sint in effectus solis, superæpyreum demonstrare judico. Unus poro velut tota inter flores, Aquila inter volucres, Olympus inter montes, eminet. Non obstant quod Philosophia doceat, experientia demonstrat, nullum agens agere in distans, hic tamen planta luminis, quo magis à terra distat, eò amplius eam maxime, dum ad gradum altiore, ac sublimiorem Zenith cursu suo pervenit, facundat, ac dirat. Tunc terram recreat, vigorem emittit, & hinc campos virefcere, plantas fructu, virginita frondescere, colles tripudiare, præta virentes, arbores thesauros ancorum malorum præfatos, totum orbem exultare videmus. Id opinor Divus Thomas Valentianus observat: *Ascendens in vultu Sole super caput nostrum Zenith, terra prius sterilis, & arida, herbis, virgulis, & fructibus vernat, & hinc boret frondibus, floribus, & fructibus effundit. Sed quod amplius gratia præcellit naturam, eodest factus ejus majores, ac prodigiosiores sunt. Verbum incarnatum à vate Malachia sub mirabilibus illis Solis exhiberi non me fugit. Orietur vobis vobis nomen meum Sol iustus; & ab Habacuc, dicitur: *Elevatus est Sol & Luna. Per Lunam Ecclesia intelligitur, sicut in ordine suo: nunc effectum mirum intelligit. Dum Sol Christus à Luna à Ecclesia scilicet, non procul distabat, hæc decreverunt non videbatur, odio à gentilibus peribat, persecutioibus agitabatur ab Hebræis, impugnebatur a**

S. Hieron. Tom. 9. Epist. 27.

S. Thom. Villa nov. con. 3. de Ascens. fol. 210. col. 2. Nicol. Lyr. ibidem. S. Aug. To. 8 fol. 26 col. 1. B.

Psalm. 23.
S. Thom. Vill. ubi supra.
 falsa iuramenta ob proptium commodum, aut ut proximus perdat, emittuntur? Hi, qui jurant in dolo proximo suo, non ascendunt in montem Domini, neque stabunt in sancto loco eius. Sed qui quatuor allata habet, cum Christo ad montem gloriæ ascendit, & cum eodem in folio æternæ beatitudinis sedebit. Si quis, verba sunt sancti Thomæ à Villanova, ergo hæc quatuor supradicta in violabiliter observaverit, si quis brevem istam scalam quatuor graduum solum ascendere procuraverit, hic accipiet benedictionem à Domino; hic ascendet in montem Domini, & stabit in loco sancto eius: hic perpetua felicitatis gaudiis perfruetur æternis cum Deo, & filio eius unigenito Jesu Christo. Quiescimus.

ALTERA PARS.

S. Bern. serm. 2. de Ascens. sol. 210.
 13. SI hæc solemnitas fuerit miraculorum prodigium, colophonem format cum Divo Bernardo, qui Ascensionem complementum, & finem omnium actionum, ac solemnitatum nostri Redemptoris vocat, possumus: nam sicut finis, aut causa finalis est causa causarum; sic Ascensio adeo fit portentosa, ut merito, quod sit solemnitas solemnitatum, ac terminus omnium operam Christi affirmare quimus. En Divum Bernardum aperte loquentem: *Consummatio enim, & adimpletio est Ascensio reliquarum solemnitatum, & felix clausula totius itinerarii filii Dei.*

Isa. 11.
 14. In hac solemnitate affirmante eodem sancto, Salvator se esse Dominum omnium creatorum ostendit, & talem eum agnovit terra, quando ad impetiosas ejus voces: *Lazare, veni foras*, promptè obedivit. *Et statim prodit.* Mare quod semper est turbidum, nec unquam serenam frontem exhibet contra impulsam naturæ non solum tranquillatur, sed & solidum, ac firmum ejus plantis sustentandis factum est. Infertus, aut limbus, ejus portas diffregit, ejus nutibus tremens sededit, & homagium debitum præstando animas sanctorum Patrum, quas obscuro suo carcere coneluserat, ejus dominio consignavit; solum ut velut Dominus universi possessionem aeris, ac Empirei acciperet, relatabat.

S. Bern. ubi supra.
 Respat ut videntibus Discipulis per mediam aeris, Dominus ascendens super omnes calos, & tunc probatur, quia Dominus universorum tu es, quia omnia in omnibus adimplesti.

15. Divus Pater Augustinus mortem Jesu Christi vespero, ac nocte, non solum, quia Tene-

*bre facta sunt super universam terram; sed etiam quia Sol iustitiæ ad occasum mortis declinavit, comparat. Resurrectionem confertur coram, quæ valde mane est resuscitatus, & velut Sol in ortibus orientis, ex occasu tamen tumuli functionis ac fatalis prodit. Ascensionem porro assimilat meridie, quæ Sol maxime suos splendores soltat, radios dilatat, ac maxime micat. Fortitan Ascensionem tanto præ reliquis festivitatibus est prodigiosior, quæ Sol majores splendores in meridie, quam mane, aut vesperæ emittit, docere voluit. Hæc tria mysteria David prævidit. *Vesperæ, & mane, & meridie narrabo, & annuntiabo, & exaudis vocem meam. Vesperæ, en montem. Mane, en Resurrectionem. Meridie, en Ascensionem.* Hinc sanctus Pater Augustinus: *Vesperæ Dominus in cruce, mane in Resurrectione, meridie in Ascensione. Enarrabo vesperæ patientiam orientis: mane annuntiabo vocem Resurrectionis, meridie orabo, ut exaudias seculum ad deitatem reversis.**

16. Mentem vestram à N. ostensum illud mysteriosum illius curus, quem quatuor animalia vehabant vati Ezechielii monstratum, videat. Primum hominem, alterum bovem, tertium leonem, quattuor aquilam exprimebat. Similitudo vultus eorum, facies hominis, facies leonis, facies bovis, & facies aquilæ desuper iterum quatuor. Hoc curru vita nostri Redemptoris, vel ejus humanitas mihi figuratur; quatuor animalia sunt quatuor actiones principales quas patravit. Facies hominis incarnationem, quando Deus homo factus est, vel ut scribit Apostolus: *In similitudinem hominum factus, & habitu invenit ut homo,* denotat. Bos teste Pterio Valeriano laboris est symbolum; idcirco Romani, ut gloriam, addebat, honores, nonnulli laboribus obtinere dicebant; bovem coronatum, ac floribus serratum depingebant. Præterea cum sit animal deputatum sacrificiis, ut apparet ex Levitico, ubi quatuor tates bovis litandi præscribuntur, mortem significat. *Masculum immaculatum offeris ad præstandum tibi Dominum.* Et Divus Cyrillus hoc bovem figurat esse Christi patientis, ac in eadem crucis Patri æterno oblari affirmat. In leone Resurrectio Christi expressa cernitur. Nam sicut bestia generosum animal dormit oculis apertis, ut vigilare videatur; sic Dominus tumulo conditus velut homo in fomio mortis dormiebat, ac velut Deus vigilabat. *Ego dormio, & tu meum vigilas.* Quatuor exprimebat aquilam, quæ Ascensio Filii Dei designat. Hujus leonis